

با اجرای تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم

تیغ دیوان‌سالاری از گلوی کسب‌وکارها حذف می‌شود

شهباز حسن‌پور، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس در گفت‌وگو با «جوان»: اجرای هوشمند تبصره ماده ۱۰۰ این امکان را فراهم می‌کند که بخش مهمی از فرایند تعیین و پرداخت مالیات از طریق سامانه‌های الکترونیکی انجام شود

گزارش
زینب زرین

اصلاح نظام مالیاتی کشور آن هنگام به تحقق عدالت اقتصادی نزدیک‌تر می‌شود که مالیات‌ستانی از مسیرهای سنتی، پرهزینه و ممیز محور فاصله بگیرد و بر پایه داده‌های دقیق، محاسبات هوشمند و متناسب با واقعیت فعالیت اقتصادی انجام شود. در این میان، تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم با فراهم کردن امکان محاسبه سیستمی مالیات، حذف بخش قابل توجهی از تشریفات اداری، کاهش هزینه‌های تمکین و تسهیل پرداخت، گامی مؤثر در حمایت از مشاغل خرد و متوسط به شمار می‌رود که علاوه بر افزایش شفافیت و کاهش مداخلات سلیقه‌ای، می‌تواند با اعمال دقیق معافیت‌های قانونی، تقسیط مالیات و مشارکت مؤدیان در تعیین محل مصرف منابع از طریق طرح نشان‌دار کردن مالیات‌ها، اعتماد عمومی به نظام مالیاتی را تقویت کند. شهباز حسن‌پور، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، با تأکید بر ضرورت حرکت به سمت مالیات‌ستانی هوشمند و داده‌محور، معتقد است اجرای هدفمند این سازوکار، ضمن کاهش هزینه‌های وصول و افزایش دقت تشخیص، ظرفیت مهمی برای تحقق عدالت مالیاتی، حمایت از پایداری کسب‌وکارها و هدایت منابع عمومی به سمت توسعه کشور فراهم می‌آورد.

یکی از مهم‌ترین الزامات اصلاح نظام مالیاتی کشور، حرکت از شیوه‌های سنتی و ممیزمحور به سمت مالیات‌ستانی هوشمند، سیستمی و مبتنی بر اطلاعات اقتصادی است. در این میان، اجرای تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم ظرفیت مهمی برای تسهیل فرایند مالیات‌ستانی از مشاغل خرد و متوسط فراهم کرده است. این سازوکار با ساده‌سازی تکالیف مالیاتی و کاهش تشریفات اداری، به صاحبان کسب‌وکارهای کوچک اجازه می‌دهد به‌جای صرف زمان و منابع برای پیگیری فرایندهای پیچیده مالیاتی، تمرکز بیشتری بر فعالیت اقتصادی، حفظ اشتغال و توسعه کسب‌وکار خود داشته باشند.

یکی از مزیت‌های اصلی این رویکرد، محاسبه سیستمی و هوشمند مالیات بر مبنای اطلاعات و داده‌های اقتصادی مؤدیان است. در روش‌های سنتی، رسیدگی به پرونده‌ها و تعیین مالیات می‌توانست با مراجعات متعدد، ارائه اسناد و مدارک گسترده و صرف زمان قابل توجه همراه باشد؛ اما در سازوکار تبصره ماده ۱۰۰، مؤدیان واجد شرایط می‌توانند از فرایند ساده‌تر و کم‌هزینه‌تری برای تعیین تکلیف مالیات خود بهره‌مند شوند. کاهش نیاز به تشریفات پیچیده، علاوه بر صرفه‌جویی در هزینه‌های اداری، امکان پیش‌بینی‌پذیری بیشتر تعهدات مالیاتی را برای صاحبان مشاغل فراهم می‌کند.

از سوی دیگر، اعمال خودکار معافیت‌های قانونی و کاهش مداخلات سلیقه‌ای در فرایند تشخیص مالیات، نقش مهمی در تحقق عدالت مالیاتی دارد. هنگامی که اطلاعات اقتصادی به‌صورت سیستمی پردازش می‌شود و ظرفیت‌های قانونی به شکل خودکار در محاسبات لحاظ می‌شوند، احتمال بروز خطا و برخوردهای غیرهمسان با مؤدیان کاهش پیدا می‌کند. این موضوع به‌ویژه برای مشاغل خرد و متوسط اهمیت دارد؛ چراکه این گروه‌ها معمولاً از توان کارشناسی و اداری کمتری برای پیگیری پیچیدگی‌های نظام مالیاتی برخوردارند و بیش از سایرین از ساده‌سازی فرایندها منتفع می‌شوند. در نتیجه، مالیات‌ستانی هوشمند می‌تواند به توزیع عادلانه‌تر بار مالیاتی و کاهش هزینه تمکین برای کسب‌وکارهای کوچک کمک کند.

مزیت دیگر تبصره ماده ۱۰۰، فراهم‌شدن زمینه مدیریت بهتر تعهدات مالیاتی و حمایت از نقدینگی بنگاه‌های کوچک و متوسط است. امکان تقسیط مالیات برای مؤدیان واجد شرایط و بهره‌مندی از تسهیلات و بخشودگی‌های قانونی، به صاحبان مشاغل کمک می‌کند فشار ناشی از پرداخت مالیات را بهتر مدیریت کنند. در شرایطی که بسیاری از کسب‌وکارها با محدودیت سرمایه در گردش و افزایش هزینه‌های جاری مواجه هستند، انعطاف در شیوه پرداخت می‌تواند از اختلال در فعالیت اقتصادی جلوگیری کند. این رویکرد به معنای فاصله گرفتن از وصول درآمدهای مالیاتی نیست، بلکه تلاش می‌کند ضمن حفظ حقوق عمومی، شیوه وصول مالیات با توان و شرایط واقعی فعالیت اقتصادی تناسب بیشتری داشته باشد.

در کنار هوشمندسازی فرایند محاسبه و پرداخت، امکان مشارکت مؤدیان در تعیین محل مصرف مالیات از طریق سازوکار نشان‌دار کردن مالیات‌ها، ظرفیت مهمی برای افزایش شفافیت و اعتماد عمومی ایجاد می‌کند. صاحبان مشاغل می‌توانند در چارچوب ضوابط این طرح، پروژه‌های زیرساختی و توسعه‌ای مورد نظر خود را برای تخصیص منابع مالیاتی انتخاب کنند. به این ترتیب، مالیات پرداختی صرفاً یک عدد در پرونده مالیاتی باقی نمی‌ماند، بلکه آثار آن در اجرای پروژه‌هایی مانند مدرسه‌سازی، توسعه مراکز درمانی، راه‌سازی و تقویت زیرساخت‌های عمومی قابل مشاهده خواهد بود. این پیوند میان پرداخت مالیات و مشارکت در توسعه کشور، احساس تعلق و مسئولیت‌پذیری مؤدیان را افزایش می‌دهد و می‌تواند انگیزه تمکین داوطلبانه را تقویت کند.

اجرای هوشمند و سیستمی تبصره ماده ۱۰۰ را باید فراتر از یک ابزار ساده برای تسهیل وصول مالیات ارزیابی کرد که بخشی از مسیر تحول در حکمرانی مالیاتی کشور است. کاهش بروکراسی، صرفه‌جویی در زمان و هزینه، اعمال دقیق معافیت‌های قانونی، مدیریت بهتر تعهدات مالیاتی و مشارکت در تعیین محل مصرف منابع، مجموعه‌ای از مزیت‌هایی هستند که می‌توانند رابطه دولت و صاحبان مشاغل را بهبود ببخشند. هر اندازه نظام مالیاتی به سمت شفافیت، پیش‌بینی‌پذیری و تناسب مالیات با واقعیت فعالیت اقتصادی حرکت کند، اعتماد عمومی و همکاری مؤدیان نیز افزایش خواهد یافت. نتیجه چنین تحولی، علاوه بر حمایت از پایداری مشاغل خرد و متوسط، تقویت عدالت مالیاتی، کاهش فرار مالیاتی و فراهم‌شدن زمینه تأمین پایدار منابع عمومی برای توسعه کشور خواهد بود.

ضرورت‌های اساسی اصلاح ساختار اقتصادی و تحقق عدالت مالیاتی

شهباز حسن‌پور، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با «جوان» با اشاره به تسهیلات در نظر گرفته شده برای مؤدیان مالیاتی در حوزه مالیات مشاغل ذیل تبصره ماده ۱۰۰ گفت: حرکت نظام مالیاتی کشور به سمت اخذ مالیات هوشمند، داده‌محور و مبتنی بر درآمد واقعی فعالان اقتصادی، یکی از ضرورت‌های اساسی اصلاح ساختار اقتصادی و تحقق عدالت مالیاتی است. در این مسیر، اجرای تبصره ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم را باید یکی از مهم‌ترین ابزارهای تحول در نظام مالیاتی کشور دانست؛ سازوکاری که با کاهش پیچیدگی‌های اداری، حذف مراجعات حضوری، محاسبه سیستمی مالیات و تسهیل فرایند پرداخت، زمینه را برای ایجاد رابطه‌ای شفاف‌تر، منصفانه‌تر و کارآمدتر میان دولت و صاحبان مشاغل فراهم می‌کند.

وی افزود: فلسفه اصلی این سازوکار، ساده‌سازی تکالیف مالیاتی گروهی از صاحبان مشاغل و فراهم کردن امکان تعیین مالیات مقطوع بر اساس اطلاعات و داده‌های در دسترس سازمان امور مالیاتی است. به این ترتیب، به جای آنکه تمامی صاحبان مشاغل با فرایندهای پیچیده و یکسان اداری مواجه شوند، امکان استفاده از یک مسیر ساده‌تر و متناسب با شرایط و ضوابط تعیین‌شده برای مشاغل مشمول فراهم می‌شود.

این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به مزیت مهم هوشمندسازی اخذ مالیات مشاغل مبتنی بر کاهش هزینه‌های وصول تا افزایش دقت در تشخیص مالیات مشاغل خرد و در نظر گرفتن معافیت‌های مختلف برای آن خاطرنشان کرد: اهمیت این رویکرد در آن است که نظام مالیاتی از تمرکز صرف بر دریافت اسناد و مدارک کاغذی فاصله می‌گیرد و به سمت بهره‌گیری از اطلاعات اقتصادی، تراکنش‌های مالی، سوابق فعالیت و سایر داده‌های قابل اتکا حرکت می‌کند. چنین تغییری می‌تواند ضمن کاهش هزینه‌های وصول مالیات، دقت تشخیص را افزایش دهد و زمینه را برای توزیع عادلانه‌تر بار مالیاتی میان فعالان اقتصادی فراهم سازد. حسن‌پور در پایان گفت: اجرای هوشمند تبصره ماده ۱۰۰ این امکان را فراهم می‌کند که بخش مهمی از فرایند تعیین و پرداخت مالیات از طریق سامانه‌های الکترونیکی انجام شود. مؤدی مشمول می‌تواند اطلاعات مربوط به مالیات پیشنهادی خود را به شکل غیرحضوری مشاهده کند و پس از بررسی، نسبت به پذیرش و پرداخت آن اقدام کند. این تغییر، علاوه بر کاهش ترددهای غیرضروری، از ازدحام در ادارات مالیاتی نیز جلوگیری می‌کند و به سازمان امور مالیاتی اجازه می‌دهد ظرفیت کارشناسی و نیروی انسانی خود را به جای رسیدگی به امور تکراری و اداری، بر شناسایی فرار مالیاتی، بررسی پرونده‌های پیچیده و نظارت هدفمند متمرکز کند.

نگاه
هادی اسماعیلی

تخته‌گاز «گاز» نسوزانیم

مصرف بی‌رویه گاز در بخش خانگی، فشار فزاینده‌ای بر شبکه تأمین انرژی کشور وارد کرده و هزینه آن را به شکل محدودیت سوخت صنایع، افزایش مصرف سوخت مایع نیروگاه‌ها و کاهش ظرفیت تولید به اقتصاد تحمیل می‌کند، از همین رو کاهش ۱۰ تا ۲۰ درصدی مصرف گاز باید به مطالبه‌ای اقتصادی و ضرورتی ملی برای صیانت از منابع انرژی و استمرار فعالیت بخش‌های مولد تبدیل شود.

گاز طبیعی یکی از مهم‌ترین نهاده‌های تولید در اقتصاد است و بخش بزرگی از فعالیت نیروگاه‌ها، صنایع پتروشیمی، فولاد، سیمان و سایر واحدهای تولیدی به تأمین پایدار آن وابستگی دارد. برخورداری از ذخایر عظیم گازی، مزیتی راهبردی برای کشور ایجاد کرده است، اما بهره‌برداری از این ظرفیت به توان استخراج، فرآورش، انتقال و توزیع وابسته است و محدودیت هریک از این حلقه‌ها، امکان پاسخ‌گویی به تقاضای فزاینده را کاهش می‌دهد. افت فشار میدان‌های قدیمی، نیاز به سرمایه‌گذاری در تأسیسات بالادستی و رشد مصرف داخلی، فشار قابل ملاحظه‌ای بر توازن عرضه و تقاضا وارد کرده و مدیریت مصرف را به یکی از ضرورت‌های سیاستگذاری انرژی تبدیل کرده است.

با آغاز فصل سرما، افزایش تقاضای گرمایشی، سهم بخش خانگی و تجاری را در مصرف روزانه بالا می‌برد و شبکه برای پاسخگویی به این تقاضا با محدودیت بیشتری مواجه می‌شود. از آنجا که ظرفیت انتقال و توزیع گاز ثابت و نامحدود نیست، افزایش مصرف در یک بخش، فشار بر سایر مصرف‌کنندگان را تشدید می‌کند و صنایع و نیروگاه‌ها نخستین بخش‌هایی هستند که آثار محدودیت عرضه را احساس می‌کنند. محدودیت گاز صنایع هزینه‌ای بسیار فراتر از ارزش سوخت ازدست‌رفته دارد زیرا کاهش خوراک یا انرژی مورد نیاز کارخانه‌ها، برنامه تولید و تعهدات تجاری آنها را مختل می‌کند. در صنایعی مانند فولاد، پتروشیمی و سیمان، توقف یا کاهش فعالیت خطوط تولید به افت درآمد، افزایش هزینه تمام‌شده و کاهش قدرت رقابت در بازارهای داخلی و خارجی منجر می‌شود. افزون بر این، برخی تجهیزات صنعتی برای توقف و راه‌اندازی مجدد به زمان و هزینه قابل توجهی نیاز دارند و اختلال در فعالیت یک واحد تولیدی، تأمین مواد اولیه و عملکرد سایر حلقه‌های زنجیره تولید را نیز تحت‌تأثیر قرار می‌دهد. بنابراین، مصرف غیرضروری گاز در بخش‌های مختلف، هزینه‌ای پنهان به اقتصاد تحمیل می‌کند که در نهایت در کاهش تولید و ارزش افزوده ملی نمایان می‌شود.

نیروگاه‌های حرارتی نیز به دلیل وابستگی گسترده به گاز طبیعی از پیامدهای محدودیت عرضه مصون نیستند. کاهش سهم گاز در سبد سوخت نیروگاه‌ها، استفاده از گازوئیل و نفت‌کوره را افزایش می‌دهد و این جایگزینی هزینه‌های تأمین، ذخیره‌سازی و انتقال سوخت را بالا می‌برد. از طرف دیگر، مصرف سوخت مایع آلایندگی بیشتری ایجاد می‌کند و فشار مضاعفی بر محیط‌زیست و کیفیت هوای شهرها وارد می‌سازد. به این ترتیب، افزایش مصرف گاز در بخش گرمایش، در صورت نبود مدیریت مؤثر، هزینه تأمین برق و پیامدهای زیست‌محیطی بیشتری به همراه خواهد داشت.

بخش مهمی از ظرفیت صرفه‌جویی کشور در ساختمان‌ها و تجهیزات گرمایشی قرار دارد زیرا ضعف عایق‌کاری، فرسودگی سامانه‌های گرمایشی، پنجره‌های غیراستاندارد و تنظیم نامناسب دمای محیط، حجم قابل توجهی از انرژی را هدر می‌دهد. در بسیاری از ساختمان‌ها، وسایل گرمایشی برای جبران اتلاف حرارت ناچارند مدت بیشتری فعالیت کنند و همین مسئله مصرف گاز را افزایش می‌دهد. حال آنکه اصلاح عایق حرارتی، درزگیری پنجره‌ها، سرویس منظم پکیج و موتورخانه و تنظیم صحیح دمای محیط، مصرف را بدون کاهش محسوس آسایش ساکنان پایین می‌آورد.

هدف‌گذاری کاهش ۱۰ تا ۲۰درصدی مصرف گاز نیز بر همین ظرفیت استوار است. تنظیم دمای ساختمان در محدوده ۱۸ تا ۲۰ درجه سانتی‌گراد، یکی از ساده‌ترین راهکارهای کاهش مصرف محسوب می‌شود زیرا افزایش غیرضروری دمای محیط، بار گرمایشی ساختمان و میزان فعالیت تجهیزات را بالا می‌برد. پوشیدن لباس متناسب با فصل، جلوگیری از خروج هوای گرم، خاموش کردن سامانه‌های گرمایشی در فضاهای بلااستفاده و استفاده از تجهیزات دارای بازده بالاتر، اقداماتی هستند که در کنار یکدیگر اثر قابل توجهی بر مصرف دارند. هنگامی که میلیون‌ها مشترک تغییرات محدودی در الگوی مصرف خود ایجاد کنند، مجموع این کاهش‌ها حجم قابل توجهی از گاز را برای سایر مصارف ضروری آزاد خواهد کرد.

البته مدیریت مصرف نباید به توصیه‌های عمومی خطاب به خانوارها محدود بماند زیرا دستگاه‌های دولتی، مراکز تجاری و واحدهای بزرگ نیز سهم مهمی در تقاضای انرژی دارند. ساختمان‌های اداری باید استانداردهای دمایی را رعایت کنند و مصرف موتورخانه‌ها و تجهیزات گرمایشی آنها به شکل مستمر پایش شود. اجرای مقررات برای همه مشترکان ضروری است و هیچ دستگاهی نباید خود را از ضوابط مدیریت مصرف مستثنا بداند. همچنین انتشار اطلاعات مصرف سازمان‌ها و ارزیابی عملکرد آنها، نظارت عمومی را تقویت می‌کند و امکان شناسایی مصرف‌کنندگان پراتلاف را فراهم می‌سازد.

اصلاح رفتار مصرف‌کنندگان تنها بخشی از راهکار مدیریت ناترازی است و صنعت گاز نیز به برنامه‌ای جدی برای افزایش بهره‌وری و تقویت ظرفیت عرضه نیاز دارد. کاهش افت فشار میدان‌های قدیمی، جمع‌آوری گازهای همراه نفت، جلوگیری از مشعل‌سوزی، نوسازی خطوط انتقال و کاهش نشت در شبکه توزیع، از اقداماتی هستند که امکان استفاده مؤثرتر از منابع موجود را فراهم می‌کنند. توسعه ظرفیت ذخیره‌سازی زیرزمینی نیز برای پاسخ‌گویی به نوسان تقاضای زمستانی اهمیت دارد زیرا ذخیره‌سازی در ماه‌های گرم و برداشت در دوره اوج مصرف، انعطاف‌پذیری شبکه را افزایش می‌دهد. هم‌زمان، سرمایه‌گذاری در توسعه میدان‌های گازی و تأسیسات فرآورش باید با جدیت دنبال شود تا ظرفیت عرضه از رشد تقاضا عقب نماند.

قیمت‌گذاری انرژی نیز در رفتار مصرف‌کنندگان اثرگذار است، زیرا فاصله میان قیمت پرداختی و هزینه واقعی تأمین گاز، انگیزه اقتصادی کاهش مصرف را تضعیف می‌کند. با این حال، اصلاح تعرفه‌ها بدون توجه به قدرت خرید خانوارها و شرایط معیشتی جامعه، راهکار عادلانه‌ای نخواهد بود. حمایت هدفمند از خانوارهای کم‌درآمد، تسهیلات نوسازی تجهیزات گرمایشی و مشوق‌های عایق‌کاری ساختمان‌ها، باید همراه سیاست‌های اصلاحی باشد تا کاهش مصرف از مسیر افزایش بهره‌وری حاصل شود، نه تحمیل هزینه بیشتر به اقشار آسیب‌پذیر.

گاز طبیعی سرمایه‌ای ملی و نهاده‌ای حیاتی برای تولید و رفاه عمومی است و ارزش آن را نمی‌توان فقط با مبلغ قبض مصرف‌کننده سنجید. هر مترمکعب گاز که بدون ضرورت مصرف می‌شود، بخشی از ظرفیت محدود شبکه را اشغال می‌کند و فرصت استفاده از آن در نیروگاه‌ها و صنایع را کاهش می‌دهد. مدیریت مصرف زمانی به نتیجه پایدار می‌رسد که خانوارها، دستگاه‌های دولتی، صنایع و مجموعه صنعت گاز در برابر مسئولیت خود پاسخ‌گو باشند و اصلاح الگوی مصرف با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها همراه شود. زمستان را با مصرف بی‌حساب نمی‌توان پشت سر گذاشت، بلکه عبور از روزهای سرد به انضباط مصرف و صیانت از هر مترمکعب گاز وابسته است.

گفت‌وگو
حسام کمالی

گفت‌وگوی «جوان» با فضل‌الله رنجبر، نماینده مجلس

هزینه‌های تجارت و رسوب کالا با «حمل یکسره کالا» کاهش می‌یابد

فضل‌الله رنجبر، نماینده مجلس معتقد است سرعت بخشیدن به انجام کارها در گمرکات، رساندن مدت زمان بررسی محموله‌های ترانزیتی در کمتر از دو ساعت و انجام ترخیص کالاها در کمتر از ۷۲ساعت با مصوبه حمل یکسره کالا به لحاظ بهبود فضای اقتصادی کشور اثر خوبی دارد و باعث می‌شود که در تأمین کالاهای اساسی کشور به مشکل نخوریم و وقتی کالاها سریع‌تر وارد چرخه اقتصاد شوند، هم قیمت تمام‌شده برای مصرف‌کننده کاهش می‌یابد و هم سرمایه تجار سریع‌تر به گردش درمی‌آید.

مصوبه هیئت وزیران مبنی بر «حمل یکسره کالا» که به پیشنهاد وزارت اقتصاد به تصویب رسیده، گامی برای روانسازی تجارت است که با هدف کاهش زمان بررسی محموله‌ها و تسریع در ترخیص کالاها، می‌تواند ضمن کاهش هزینه‌های مبادله، امنیت غذایی و دسترسی به کالاهای اساسی را تضمین کند. یکی از مهم‌ترین الزامات اصلاح نظام تجارت خارجی کشور، کاهش زمان و هزینه جابه‌جایی و ترخیص کالا در مبادی ورودی و خروجی است. در همین راستا، تصویب و پیگیری اجرای سازوکار «حمل یکسره کالا» از سوی وزارت امور اقتصادی و دارایی و گمرک جمهوری اسلامی ایران را می‌توان گامی مؤثر در جهت تسهیل تجارت و رفع موانع لجستیکی دانست. به این ترتیب با تصویب و اجرایی شدن حمل یکسره کالا از سوی گمرک؛ می‌توان شاهد کاهش زمان و هزینه جابه‌جایی و ترخیص کالا در مبادی ورودی و خروجی کالا بود که موجب تحول در تجارت خارجی کشور و تقویت جایگاه ترانزیتی ایران در کنار رسیدن سریع کالا به بازارهای مصرف خواهد شد و به زعم کارشناسان این سیاست با فراهم کردن امکان انتقال مستقیم کالا از مبدأ ورود به مقصد نهایی یا گمرک داخلی، بدون تخلیه و انبارش غیرضروری در مبادی ورودی، از شکل‌گیری توقف‌های طولانی و هزینه‌های اضافی جلوگیری می‌کند. اهمیت این تصمیم در شرایطی دوچندان می‌شود که اقتصاد کشور برای تأمین پایدار کالاهای اساسی، مواد اولیه و نهاده‌های تولید، نیازمند سرعت و انعطاف بیشتری در زنجیره تأمین است و تأخیر در انتقال و ترخیص کالا می‌تواند هزینه‌های انبارداری، حمل‌ونقل و نگهداری را افزایش دهد و در نهایت به قیمت تمام‌شده کالا و فشار بر تولیدکننده و مصرف‌کننده منتقل شود. حمل یکسره با کاهش مراحل غیرضروری جابه‌جایی، محدود کردن توقف کالا در بنادر و گمرکات و تسریع انتقال محموله‌ها به مراکز مصرف و تولید، می‌تواند به بهبود جریان تأمین و افزایش تاب‌آوری اقتصادی کشور کمک کند. از سوی دیگر، اجرای این سیاست صرفاً یک اقدام اجرایی در حوزه گمرک نیست، بلکه بخشی از راهبرد کلان ارتقای رقابت‌پذیری تجارت خارجی و تقویت جایگاه ترانزیتی ایران به شمار می‌رود. کاهش زمان ماندگاری کالا در مبادی ورودی، کاهش هزینه‌های لجستیکی و حذف تشریفات تکراری، مزیت عملیاتی مهمی برای فعالان اقتصادی ایجاد می‌کند و می‌تواند مسیرهای تجاری ایران را برای صاحبان کالا و شرکت‌های حمل‌ونقل جذاب‌تر سازد. در اقتصادی که موقعیت جغرافیایی یکی از مزیت‌های راهبردی آن است، تبدیل این ظرفیت به درآمد و ارزش افزوده، مستلزم اصلاح فرایندها و تسهیل عبور کالا در کریدورهای تجاری است.

البته تحقق کامل اهداف حمل یکسره کالا به هماهنگی مستمر میان گمرک، دستگاه‌های قرنطینه‌ای، بنادر، شرکت‌های حمل‌ونقل و سایر نهادهای مسئول وابسته است. تسریع در تبادل اطلاعات، انجام به‌موقع کنترل‌های ضروری و جلوگیری از توقف محموله‌ها به دلیل ناهماهنگی دستگاه‌ها باید در اولویت اجرای این سیاست قرار گیرد. اقدام وزارت اقتصاد و گمرک در تصویب و پیگیری این سازوکار، زمانی به نتیجه مطلوب می‌رسد که اجرای آن در همه مبادی مشمول به‌صورت منسجم دنبال شود؛ چراکه کاهش رسوب کالا، حمایت از تولید، تسهیل واردات مواد اولیه و تقویت ترانزیت، همگی از منافع مستقیم اصلاح فرآیندهای گمرکی و حرکت به سمت تجارت سریع‌تر و کم‌هزینه‌تر هستند.

زمینه‌ساز تسهیل تجارت خارجی و تقویت جایگاه ترانزیتی کشور

فضل‌الله رنجبر، نماینده مجلس شورای اسلامی در گفت‌وگو با «جوان» در خصوص تصویب مصوبه حمل یکسره کالا تصریح کرد: یکی از مشکلات کشور ما عدم تسهیلگری در کارها و عدم روانسازی است. برخی مقررات دست‌وپاگیر داریم که مانع سرعت بخشیدن به کارها می‌شود. مصوبه هیئت وزیران که به پیشنهاد وزارت اقتصاد به تصویب رسید، مبنی بر حمل یکسره کالاها اقدام بسیار خوبی در راستای تسهیل امور واردات و صادرات و امور ترانزیتی کشور است. وی ادامه داد: اجرای مصوبه مورد بحث به لحاظ بهبود فضای اقتصادی کشور اثر خوبی دارد. رضایتمندی فعالان اقتصادی را بالا می‌برد. برخی فعالان اقتصادی می‌توانند در تأمین کالاهای اساسی کشور نقش اساسی داشته باشند، اما به خاطر مقررات دست‌وپاگیر و بروکراسی عریض و طویل گمرکات از کار باز مانده‌اند. این طور اقدامات تسهیلگرانه مانند اجرای مصوبه حمل یکسره کالا می‌تواند کمک‌کننده باشد. این نماینده مجلس خاطرنشان کرد: سرعت بخشیدن به انجام کارها در گمرکات، رساندن مدت زمان بررسی محموله‌های ترانزیتی در کمتر از ۲ ساعت و انجام ترخیص کالاها در کمتر از ۷۲ ساعت باعث می‌شود که در تأمین کالاهای اساسی کشور به مشکل نخوریم. وقتی کالاها سریع‌تر وارد چرخه اقتصاد شوند، هم قیمت تمام‌شده برای مصرف‌کننده کاهش می‌یابد و هم سرمایه تجار سریع‌تر به گردش در می‌آید. رنجبر در تشریح مزیت‌های بین‌المللی این طرح گفت: با اجرای این مصوبه، تقویت جایگاه ترانزیتی کشور محقق می‌شود. ایران به دلیل موقعیت جغرافیایی ویژه‌ای که در اتصال شرق به غرب و شمال به جنوب دارد، می‌تواند به عنوان یک هاب ترانزیتی امن و سریع در منطقه شناخته شود. وقتی زمان و هزینه ترانزیت کاهش پیدا کند، رضایتمندی طرف خارجی نیز ایجاد می‌شود و کشورهای همسایه و شرکای تجاری، مسیر ایران را برای عبور کالاهای خود با اطمینان بیشتری انتخاب می‌کنند. این امر علاوه بر درآمدزایی ارزی، امنیت اقتصادی و ژئوپلیتیک کشور را در منطقه ارتقا می‌دهد.

وی در پایان گفت: اگر ما بتوانیم موانع دست‌وپاگیر داخلی را کنار بگذاریم و با تکیه بر توان داخلی و ابزارهای هوشمند، تجارت و نظام مالی را روانسازی کنیم، اقتصاد کشور در برابر هرگونه فشار خارجی مقاوم خواهد شد و شاهد شکوفایی هرچه بیشتر تولید و رفاه مردم خواهیم بود و مصوبه حمل یکسره کالا دقیقاً در راستای همین اهداف و تسهیل تجارت خارجی و تقویت جایگاه ترانزیتی کشور است.